

Metodou lásky

Novodobé charitní dílo katolické církve v Česku se od svých počátků po roce 1989 rozrostlo do úctyhodných rozměrů. Charita je respektovaným poskytovatelem pomoci potřebným a respekt má i její vysoce profesionální práce.

Jednou ze zásadních starostí celé církve musí být a zůstat péče o duchovní profil Charity, tedy o motivy, s nimiž pomáháme, kvůli kterým pomáháme, a o obraz toho, komu pomáháme. Je to člověk, který má důstojnost Božího dítěte a je hoden stejné lásky a pozornosti jako ten, kdo naši pomoc vůbec nepotřebuje. Diakonie je podstatnou součástí poslání církve a bez ní není církev plně církví: jen vzpomeňme na Ježíšovo měřítko posledního soudu. Je jím člověk v situaci potřebného, s nímž se sám Kristus ztotožňuje.

A pak je tu ještě jedno riziko. Ohrožení přílišným zahleděním do manažerských postupů, nástrojů a koncepcí, elektronických zařízení a softwarových produktů. To všechno je moc potřeba! A jsem rád, že i v tomto ohledu Charita nezaostává. Uvažuji o tom jako velký příznivec efektivního řízení a moderních technologií, který počítačům přece jen trochu rozumí, který vystudoval management a řídí 25 let menší či větší týmy. Všechno to rád používám, ale mají to být jen nástroje k naší službě, mají nám pomoci ji vykonávat profesionálně, kvalitně a efektivně, ale nikdy jí nejsou schopny dodat rozměr srdce. To zůstává na nás a zde jsou nejlepší jednoduché postupy: naslouchání, otevřené srdce a lidský přístup, který nepřináší jen úlevu v konkrétním problému, ale především lidskou blízkost, která reprezentuje blízkost Kristovu. Toho, který každého z nás zná jménem, který pro každého z nás přišel, aby nás uzdravil a posílil, který pro každého z nás trpěl, zemřel a vstal z mrtvých.

Jeho jedinou metodou byla láska. A ta musí být svorníkem i veškeré charitní činnosti.

STANISLAV
PŘIBYL,
biskup litoměřický

Lidský kontakt je pro charitní práci nezbytný.

Snímek Philipp Spalek

Živé lidi nenahradí avataři

O budoucnosti sociálních služeb jsme hovořili s IVOU KUCHYŇKOVOU, manažerkou pro sociální oblast Charity Česká republika.

V čem se během posledních let změnila sociální služby?

Zvýšila se jejich úroveň. Podařilo se vybudovat síť metodické podpory našich pracovníků a celoplošně se rozvinula odborná kolegialita. Zlepšila se výměna informací, vznikla také stážová pracoviště.

Vše ale musíme nastavit tak, aby to bylo dlouhodobě udržitelné. Zapracování a odborně instruování pracovníků často z Charity odchází za vidinou vyššího platu jinde.

Jak si tedy udržet v organizaci spokojené zaměstnance?

Mnozí nadřízení se snaží motivovat zaměstnance vstřícnou prorodinnou politikou, pružnou pracovní dobou, částečnými úvazky a vytvářením přátelského pracovního kolektivu. Pokud ale někde finanční odměna za dobře vykonanou práci v neziskovém sektoru pokulhává, je to z dlouhodobého

hlediska neudržitelné. Stává se tak, že jdou pracovat jinde za vyšší mzdou. Odchod odborníků je velká bolest. Mrzí mne, když lidé nemohou zůstat. Ale rozumím jim. Práce se dá dělat srdcem, ale nejde to do nekonečna. Zaměstnanec potřebuje zaplatit důstojné bydlení a třeba dovolenou i pro děti. Mělo by se o tom více mluvit, málokdy totiž ve veřejné debatě slyším, že se musí přidat pracovníkům v sociálním sektoru.

Co se s tím dá dělat?

Spousta služeb je hrazena z Evropských sociálních fondů a my bychom potřebovali celý sektor převést do klasického financování dotačního rozpočtového státu a krajů. Žádná vláda zatím nedokázala prosadit změny financování sociálních služeb a tím dát do této oblasti jistotu a vyvážit podmínky pro poskytovatele z řad neziskovek s příspěvkovými organizacemi

státu. To se odráží na odměně pracovníků, kteří mají za stejnou práci v neziskovém sektoru nižší příjmy, než když pracují ve státním.

Jak budou vypadat sociální služby za 10 nebo 20 let?

Stroje lidi nenahradí, ale naše služby mohou dobře doplňovat. Pomohou nám například udržet naše klienty v domácím prostředí.

Díky dokonalější technice a robotům se jednou zvládne spousta věcí na dálku. Avataři však živé lidi nenahradí. Člověk je společenský tvor a potřebuje zažívat lidskou empatii a cit, které k sobě vzájemně chováme.

Co je pro nás nyní nejpálčivějším úkolem?

Mám obavy, že do sociálního systému u nás vstupuje byznys velkých firem, jež se snaží zvyšovat náklady na péči, mnohdy i mimo rámec zákona o sociálních službách. Naším úkolem je udělat všechno proto, aby se tak nestalo a nabídka charitních služeb pro klienty zůstala a oni si mohli vybrat z více možností, třeba také nás Charitu. Musíme proto držet krok, protože kdo se nesnaží jít kupředu, stagnuje.

JAN OULÍK

Všechny texty v příloze připravili pracovníci Charity.

Péče o pacienty doma je cestou budoucnosti

Populace stárne a téma zdravotní péče je stále palčivější. Nejen té nemocniční, ale také domácí. Charitní péče „doma“ je založena na kvalitě a osobním přístupu k pacientům. Bude to ale do budoucna stačit, když se do hry dostávají velké finanční řetězce, které skupují střediska domácí zdravotní péče? Může stát domácí péči podpořit? Bude dostatek zdravotních sester? Na to odpovídá LUDMILA KUČEROVÁ, manažerka pro advokační činnost v oblasti zdravotnictví a koordinátorka zdravotních aktivit Charity Česká republika.

V devadesátých letech se díky Charitě opět obnovila činnost domácí péče, kdy sestry docházely k pacientům domů.

Hlavní iniciátorkou této aktivity byla doktorka Marie Svatošová. Díky ní byla zdravotní péči v Charitě hned od začátku nasazena vysoká odborná laťka. Pacienti byli přijímáni do domácí péče z nemocnic či LDN. S vývojem legislativy se stupňovaly nároky na sestry. Ve zdravotnickém kolegiu pak vznikly standardní ošetrovatelské postupy prováděných výkonů, které jsou závazné pro všechny charitní domácí péče. Jsou stále aktualizovány a v současnosti jsou každé sestře dostupné i v mobilní aplikaci. S rychlým rozvojem medicíny, telemedicíny i ošetrovatelství je v domácím prostředí možné ošetřovat stále širší spektrum pacientů. Vlastně je to celosvětový trend.

Co jsou hlavní výhody domácí zdravotní péče?

Umožňuje pacientům zůstat v komfortním prostředí domova, což může přispět k jejich psychickému i fyzickému zotavení. Je efektivní i z hlediska nákladů. Pomáhá udržet pacienty v co nejlepším zdravotním stavu, díky čemuž se často vyhýbají dalším hospitalizacím.

Podporuje stát domácí péči dostatečně?

Na ministerstvu zdravotnictví vědí, že péče o pacienty v domácím prostředí je cestou budoucnosti. Ale zatím žádná vláda nenašla odvahu k reorganizaci českého zdravotnictví. Proto z celkového objemu financí veřejného zdravotního pojištění putuje stále polovina na financování nemocnic a domácí péče čerpá jen něco málo přes jedno procento.

Velké finanční řetězce prý skupují střediska domácí zdravotní péče. Proč je to problém?

Je to jeden z posledních oborů zdravotnictví, který ještě nebyl těmito „dravci“ rozebrán. Akvizice malých poskytovatelů domácí zdravotní péče velkými korporacemi už nyní vede k upřednostnění zisku před kvalitou péče a individuálním přístupem. Malí poskytovatelé a neziskové organizace začínají mít potíže udržet si konkurenceschopnost a poskytovat osobní péči, orientovanou na konkrétní potřeby pacienta.

telů domácí zdravotní péče velkými korporacemi už nyní vede k upřednostnění zisku před kvalitou péče a individuálním přístupem. Malí poskytovatelé a neziskové organizace začínají mít potíže udržet si konkurenceschopnost a poskytovat osobní péči, orientovanou na konkrétní potřeby pacienta.

Má Charita šanci se proti tomu nějak bránit?

Charita může čelit konkurenci zaměřením na vysoce kvalitní péči a budoucím

váním silné značky, která je spojována s důvěrou a osobním přístupem, který komerční subjekty často nenabízejí. Veřejnost se ovšem musí o rozdílné kvality zdravotních služeb dozvědět a musí mít šanci si takovou službu vybrat. A na tom nyní v rámci zdravotních služeb Charity pracujeme.

V čem má před nimi Charita náskok?

Naše motto je: „Charita, značka nejvyšší kvality“. To nejen hlásáme, ale také děláme. Každá naše sestra musí před samostatným nástupem k pacientům v terénu splnit audit šedesáti ošetrovatelských postupů. Audit pak absolvuje při každé aktualizaci standardního ošetrovatelského postupu, nejméně jednou za dva roky. V propracovanosti standardů má Charita bezesporu letitý náskok před komerčními subjekty, které se soustředí na maximalizaci zisku místo na pacienty a jejich potřeby. Charita má díky svému církevnímu řízení také silnou etickou základnu a dlouhodobé zkušenosti.

Nároky na zaměstnance jsou vysoké, práce je zodpovědná a náročná. Jak si udržet spokojené zdravotní sestry, aby neodcházely pracovat jinde?

Důležité je adekvátní finanční ohodnocení. Přestože není v dnešní do-

bě srovnatelné s ohodnocením sestry v nemocnici, má práce v domácí zdravotní péči mnohé jiné benefity. Je zde možné pracovat třeba při mateřské dovolené nebo na zkrácený úvazek. Velkou roli hraje i vrchní sestra, která motivuje a podporuje svůj tým a umožňuje svým sestrám individuální pracovní podmínky dle jejich potřeb. Mnohde mají sestry za výhodných podmínek k dispozici služební auto i k soukromým účelům. Zaměstnavatelé umožňují sestrám podle individuálních plánů vzdělávání a profesní růst v oboru. Nedílnou složkou týmové podpory je i supervize a možnost duchovních rozhovorů.

Je na pracovním trhu dostatek sester a mají mladí lidé o tuto práci zájem?

Podle stávající legislativy mohou v domácí péči v současné době pracovat pouze všeobecné sestry. To jsou sestry s vysokoškolským či vyšším odborným vzděláním. Na sestry jsou kladeny vysoké nároky – musí za pacienty jezdit autem, nemají jako v nemocnici za zády lékaře, se kterým by ihned konzultovaly změnu zdravotního stavu pacienta. K pacientům se jezdí nejen v běžné pracovní době, ale i v noci a o víkendech, za každého počasí. Pacienti jsou doprovázeni i při umírání. Proto do domácí péče nastupují sestry s určitou profesní praxí v nemocnicích. Zájem o studium na střední zdravotnické škole je vyšší, než mohou v současnosti tyto školy kapacitně uspokojit, ale dochází postupně k rozšiřování státních i soukromých vzdělávacích kapacit. Je třeba ovšem zmínit i to, že odměňování v domácí péči výrazně zaostává za nemocničním sektorem, a to v řádu desítek tisíc. A to je kromě náročnosti práce jeden z důvodů nedostatku sester v domácí péči.

Máte nějakou radu pro ty, kteří o práci zdravotní sestry uvažují?

Musí mít na paměti, že sestra je životní styl. A sestra v domácí péči dvojnásob. To není jen o celoživotním studiu, vědomostech a šikovnosti, ale především o empatii, komunikaci, schopnosti improvizace a odvaze. Povolání sestry v domácí zdravotní péči je dobrodružství. Tady stereotyp neexistuje.

Jak se promění práce charitní sestry v budoucnosti?

Budou více využívat technologie, jako je telemedicina a zdravotnické aplikace. Ale základem zůstane lidský přístup.

Je možné, že některé činnosti místo živých sester zastane umělá inteligence, drony či jiné moderní technologie?

Ano, některé činnosti zastanou technologie, ale osobní kontakt a empatie, které sestry poskytují, nejde nahradit. Technologie mohou sloužit jako podporný nástroj. ADÉLA KUDLÁČKOVÁ

„Naše motto je: ‚Charita, značka nejvyšší kvality‘. To nejen hlásáme, ale také děláme,“ říká Ludmila Kučerová. Snímek Jakub Žák

Zůstat doma i přes všechny překážky

Možnost zůstat doma, i když je člověk hendikepovaný, vážně či nevyléčitelně nemocný? Umožnit to každému je smyslem práce zaměstnanců třebíčského charitního Střediska sv. Zdislavy. A také důvodem výstavby unikátního Centra služeb sv. Zdislavy Třebíč, které lidem zajistí vše potřebné pro různé typy domácí péče.

Poptávka po službách, které Oblastní charita Třebíč poskytuje lidem v jejich domácím prostředí, jasně ukázala, že je nutné zázemí těchto služeb a ambulance lékařů sjednotit pod jednu střechu. Do místa, které snadno lidé najdou a zaměstnanci jim rychle pomohou v jejich aktuální tíživé situaci, aby nikdo nezůstal doma sám bez pomoci. Nové Centrum sv. Zdislavy bude postaveno v sousedství charitní Rané péče.

Jaké služby tu lidé naleznou?

V Centru služeb sv. Zdislavy bude sídlit ambulance dětské i geriatrické paliativní medicíny. Ta Dětská v sou-

časnosti na Třebíčsku chybí a rodiče musí s nevyléčitelně nemocnými dětmi jezdit do Brna nebo až do Prahy.

Vznikne tu také tréninkový prostor domácí péče pro laickou veřejnost, kde zaměstnanci zájemce naučí polohovat ležícího pacienta, provést mu hygienu, správně mu podat jídlo, převléci ho a podobně.

Vše se neobejde bez kompletně vybavené půjčovny kompenzačních pomůcek. Své místo bude mít i prostor pro vzdělávání veřejnosti, lékařů a dalších zdravotníků v oblasti domácí a paliativní péče. A v neposlední řadě se tu chystá i prostor pro setkávání pozůstalých ve svépomocných skupinách. Tato aktivita pomáhá, aby rodiny mohly co nejlépe vykročit do dal-

Tak by mělo vypadat Centrum služeb sv. Zdislavy.

Vizualizace archiv Diecézní charity Brno

šího života bez zátěže, které se říká patologické truchlení.

Komu pomáháme?

Paní Alena je dlouhodobou klientkou Charitní pečovatelské služby Třebíč. Pochází z Jaroměřic nad Rokytnou, ale posledních deset let už bydlí v útulném bytě na třebíčském sídlišti v sousedství své dcery. Věk pokročil a bezpečí bezbariérové domácnosti se ukázalo být velkou výhodou i nezbytností. Když se ještě přidá pomoc pečovatelek a Charity, umožňuje to sympatické seniorce žít v pokročilém věku v rámci možností hezký život. Ona i její dcera si moc pochvalují spolupráci s charitní pečovatelkou

Evou. „Paní Eva k nám jezdí dvakrát týdně. Její pečlivost a přístup nás moc těší,“ shodují se. Pečovatelka především provádí hygienu, pomáhá s koupáním. Vždycky si dává záležet, aby byl výsledek perfektní a paní Alena se zase cítila jak v bavlince. „Pokaždé je prostor si popovídat o běžných starostech i o počasí. Jsem moc ráda, když teď slyším pozitivní hodnocení,“ říká Eva potěšeně.

ZUZANA HORÁKOVÁ

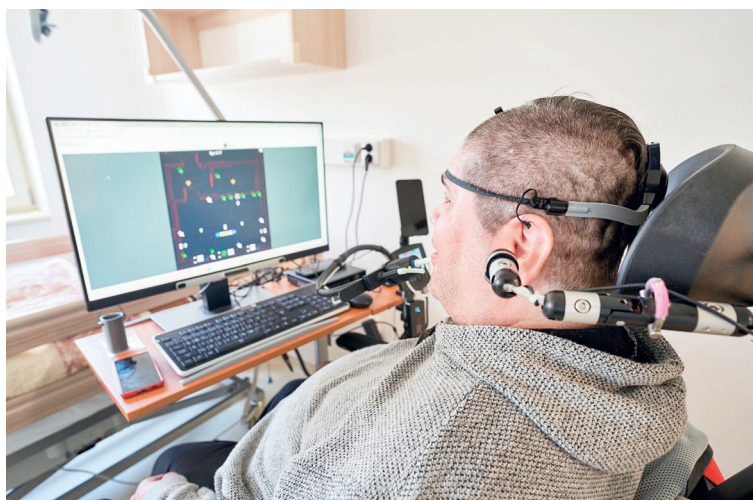
Chcete vědět o chystané stavbě víc? Nebo ji podpořit? Vše potřebné naleznete na www.domacipecetrebic.cz.

Chytré byty pro nemocné roztroušenou sklerózou

Před začátkem prázdnin otevřela Oblastní charita Červený Kostelec tři tzv. Chytré byty pro nemocné roztroušenou sklerózou ve Dvoře Králové – Žirčí.

Jde o první zařízení svého druhu v Česku. Byty podporující větší soběstačnost Domova sv. Josefa dosud chyběly. Díky nim mohou být lidé s roztroušenou sklerózou alespoň částečně samostatní. Dokonce i ti, kteří nehýbou rukama, mohou ovládat počítač nebo mobilní telefon a tím také technologiemi nabitě zařízení celého bytu.

„Mám před sebou ústní tyčinku, kterou jezdím pomocí úst doleva, doprava, nahoru a dolů,“ popisuje pan Josef, jak používá myš. Pomocí této trubičky otevře například okno, reguluje intenzitu osvětlení, stáhne rolety. Josef je členem týmu CITAK – Centra informačních technologií a alternativní komunikace. A i když kvůli roztrou-

I když pan Josef kvůli roztroušené skleróze hýbe jen hlavou, díky chytrým technologiím je částečně samostatný. S jejich pomocí si například otevře okno či stáhne rolety. Sám moderní pomůcky zkouší, vyvíjí a dává podněty.

Snímek Jan Kordina

šené skleróze hýbe jenom hlavou, je díky moderním technologiím alespoň částečně samostatný a zkouší a vyvíjí různá zařízení, která postiženým lidem pomáhají.

Zapnout si rádio nebo třeba rozsvítit. Jsou to drobnosti, které pro lidi

v pokročilém stádiu roztroušené sklerózy často představují nepřekonatelnou komplikaci.

V Česku je kolem 25 tisíc lidí s roztroušenou sklerózou. Z toho skoro šest tisíc je v pokročilém stádiu nemoci. „U dlouhodobých pobytů je to

u nás stále zaplněné na sto procent a čekací doba je v řádu spíš let,“ vysvětluje vedoucí Domova sv. Josefa Dominik Melichar, proč se rozhodli postavit právě Chytré tréninkové byty.

Během pobytu, který trvá až tři měsíce, se může klient chytré technologie naučit používat. Nestojí přitom statisíce: v domově se snažili vybírat takové, které jsou v řádu stokorun. Jako například chytrá zásuvka, kterou můžeme rozsvítit lampičku, výškově upravit kuchyňskou linku, zapnout rychlovarnou konvici, rádio či televizi.

Cílem Domova sv. Josefa je v těchto bytech pomoci klientům k tomu, aby se s chytrými technologiemi naučili pracovat. A poté si je třeba opatřit domů. Na některé pomůcky lze žádat finance přes pojišťovnu, úřad práce nebo různé nadace. I s tím tu klientům pomohou. „Pokud víte o někom, komu by odlehčovací pobyt v chytrém bytě pomohl, povzbudte jej, aby se k nám přihlásil. A pokud potřebujete odlehčovací pobyt, kontaktujte naši odbornou poradnu každý všední den od 8 do 15 hodin. Všechny kontakty naleznete na www.domovsvehojosefa.cz,“ uzavírá Dominik Melichar. JANA KARASOVÁ

Jak elektromobilita mění charitní péči

Charita Jablunkov se vydala na cestu své existence před sedmi lety s malým týmem pečovatelských pracovníků. Za klienty se vydávali pěšky, na kole nebo hromadnou dopravou. Tým ale rostl a potřeby klientů také.

Dnes má Charita Jablunkov jedenáctičlenný tým pečovatelských pracovníků a moderní vozový park. Tvoří ho šest elektrokol, dvě „elektrobabety“ a sedm automobilů, z nichž tři jsou hybridní.

Pečovatelé se každý den vydávají na cestu za lidmi, kteří potřebují pomoc v domácnosti, ať už ve městě Jablunkov nebo v okolních obcích. Elektrokola a elektrické mopedy se staly nepostradatelnými pomocníky, zejména v městských oblastech, kde je problém s parkováním. „To, že ve městě můžeme jet na elektrokole a ne-

Elektrická babeta ve službách Charity Jablunkov.

Snímek autorka

hledat složitě místa k parkování, nám usnadňuje cestování, starosti a především šetří náš čas,” říká pečovatelská Vanda Juráková a dodává: „Dřív jsme se k některým klientům dostávali mnohem hůř pěšky či autobusem. Například se stalo, že se služba u klienta protáhla a nám ujel autobus. Díky tomu, že mezi klienty člověk přejezdí

na kole nebo babetě, vyčistí si hlavu a na další štaci přijíždí s lepší náladou a opět plný psychických sil.”

Dopravní novinky umožňují pečovatelským pracovníkům poskytovat kvalitní péči bez ohledu na počasí nebo vzdálenost. Jednoduše si stačí vybrat vhodný dopravní prostředek a vyrazit. Výhodou je, že dobíjení elektrokol a „elektroba-

bet“ je rychlé a snadné, což umožňuje jejich časté využívání během dne. Hybridní automobily navíc využívají rekuperaci při brzdění, což zvyšuje jejich energetickou efektivitu. Díky těmto technologiím mohou pečovatelské pracovníky navštívit více klientů za den a poskytovat jim potřebnou péči bez zbytečných prodlev.

Hlučinské elektroauto

Podobně k moderním technologiím přistupují Charity, které působí v Moravskoslezském kraji. Např. Charita Hlučín před rokem pořídila osmimístné elektroauto, které je speciálně uzpůsobeno pro přepravu osob na invalidním vozíku. Auto usnadňuje logistiku a zvyšuje komfort klientů, např. děti s tělesným postižením, které potřebují během dne přepravu mezi školou a rehabilitací. Rodiče tak nemusí z práce, aby děti složitě převáželi z místa na místo. O vše se postará terénní služba osobní asistence. Díky hydraulické plošině je nastupování pro vozíčkáře mnohem pohodlnější a přeprava snazší. O podobném voze přemýšlí už nyní také Jablunkovští.

SYLVA LEJSKOVÁ

Cílem je vyšší kvalita a dostupnost péče

Pro rozvoj své pomoci a služeb v plzeňské diecézi musí Charita neustále mapovat situaci zdejších potřebných lidí, vědět, co potřebují. A na to vše reagovat a svoji práci pružně proměňovat.

Na stále složitější situaci lidí bez domova v Plzni reagovala městská Charita. S výraznou pomocí města Plzně a zdrojů EU se jí podařilo významně

rozšířit Domov sv. Františka sloužící jako azylový dům, noclehárna a nízkoprahové centrum právě pro osoby bez přístřeší.

Setkání klubu seniorů.

Snímek autor

Diecézní charitě Plzeň se zase podařilo otevřít víceúčelové zařízení pro lidi v nouzi sloužící pro výdej potravinové pomoci, je ale vybaveno i zázemím pro hygienu lidí z ulice – a to díky pomoci města Plzeň a fondů EU. Nový skladovací prostor pro výdej potravinové pomoci maminkám a dětem brzy vznikne i v charitním Domově pro matky s dětmi v tísní v Domažlicích.

Na masivní příliv uprchlíků z Ukrajiny už diecézní Charita zareagovala spuštěním komunitního a asistenčního centra. Přípravu se velký projekt na jazykové vzdělávání lidí vysídlených z Ukrajiny. Kurzy nebudou otevřeny jen v Plzni, ale také třeba v Chebu nebo Boru u Tachova, a nebudou zaměřeny jen na českou gramatiku, ale zejména na konverzační schopnosti umožňující se domluvit v různých situacích.

Domácí péče o seniory

Samostatnou kapitolou je péče o nejstarší seniory. Populace stárne a kapacity domovů pro seniory zdaleka nestačí. Trendem Charity je rozšiřování dostupnosti terénních pečovatelských služeb a osobní asistence. „Hledáme cestu ke zřízení denních a týdenních stacionářů pro následné potřeby péče o ročníky 70+. Jde nám o to, aby

co největší objem péče mohl spočívat v pomoci doma,” říká ředitel Diecézní charity Plzeň Jiří Lodr.

Charitní pečovatelská služba Blovice a Spálené Poříčí tomu věnuje maximum. Za poslední dva roky navázala spolupráci s dalšími obcemi na Blovicku a výrazně rozšířila dobu poskytování pomoci, a to od 7 hodin ráno do 20 hodin večer, pokrývá dokonce i víkendová dopoledne. Tato služba také obnovila činnost Klubu seniorů a k tomu zajišťuje i svozy seniorů, kteří nemají možnost dopravit se na klubový kulturní program.

Vlastní ubytování s občasnou dopomocí potřebují také psychiatrické pacienti, kteří jsou schopni se osamostatnit.

Diecézní charita se stará o řadu takových klientů na Domažlicku prostřednictvím svých Sociálně terapeutických dílen sv. Josefa a také v Domově sv. Vavřince v Meclově. V současnosti hledá řešení pro výstavbu nového chráněného bydlení nebo jeho zajištění ve spolupráci s městem Domažlice.

Podobných výzev napříč plzeňskou diecézí je celá řada. Jak ale říká ředitel Jiří Lodr, těchto úkolů se její pracovníci „zhostí jako doposud se srdcem planoucím pro pomoc potřebným”.

PETR ŠÍMEK

Svět kolem nás v litoměřickém Svitu

Diecézní charitě Litoměřice se za podpory Evropské unie daří už více než rok rozvíjet služby Integračního a komunitního centra Svit. V překladu název znamená Svět, tedy svět kolem nás. Poskytovat má podporu a pomoc lidem přicházejícím do Litoměřic a nejbližšího okolí z válkou sužované Ukrajiny.

Svit navazuje na předchozí integrační projekt, který podpořila Charita Česká republika a Caritas Internationalis. Tým centra je složený z několika pozic, přičemž jej tvoří cizinci, jen jediná je Češka. Její role se nazývá komunitní pracovníce – má za úkol seznamovat příchozí z válkou rozvrácené země s novým prostředím, zvyky a mentalitou. Vytváří komunitní akce, komunikuje s ostatními organizacemi. Jinak kolektiv tvoří ženy, které samy utekly před násilím, nebezpečím a bídou způsobenou válečným konfliktem. I ony si prošly rozhodnutím opustit svou rodnou zemi, rodinu, své blízké. Vědí, jaké to je, když se nově přichozí vypořádávají s pocity stesku, nejistoty, obavami, úzkostmi, nadějí, bolestí i nedůvěrou. Znájí už zvyklosti a pravidla, která platí v české společnosti, vědí, jaké jsou aktuální podmínky pro povolení k pobytu, jaké dokumenty a povolení je nutné zařídit, zkrátka co vše je třeba k tomu, aby mohl příchozí

žít důstojný život v zemi, která mu poskytuje dočasnou ochranu.

Poradenství a poskytování psychologické pomoci patří mezi nejčastější činnosti. S ohledem na jazykovou bariéru jsou velmi využívány doprovody na úřady či k lékaři, ale také volnočasové aktivity pro děti i dospělé a v neposlední řadě tlumočení.

Mezi pracovníci a klienty je v podstatě nepřetržitý kontakt. Stále o sobě vědí, klienti pak zejména o aktivitách, kterých se mohou zúčastnit. Pracovníci se dotazují, zda jsou nějaká témata, se kterými je možné pomoci.

Příběh paní Olgy

Paní Olga přicestovala do Čech v době začátku války. Okolnosti ji zavedly do Litoměřic. Na Ukrajině pracovala jako dětská psychologka, zabývala se psychosociální podporou rodin s dětmi. Ačkoli je již důchodového věku, přihlásila se pracovním Svit, zda by

Ukrajinské děti ze střediska Svit na prázdninové návštěvě u biskupa Stanislava Přibyla na Dómském vršku v Litoměřicích. Snímek Jiří Nývlt

mohla pomáhat svým krajanům prožívajícím podobný osud. Pomohla desítkám rodin. Až jednou potřebovala pomoci ona sama.

Její dcera s rodinou žije v jiném městě. V rodině se vyskytly problémy, které způsobil zejména alkohol. Rodiče si přestali rozumět a výchova jedenáctiletého syna byla značně ohrožena. Paní Olga se rozhodla, že se svého vnuka ujme a poskytne mu vhodnější zázemí. Po dohodě s rodinou nebránilo nic tomu, aby se Olga stala opatrovnící. To by se však nemohl vyskytnout úřední šiml: Olga byla vystavena velkému tlaku, neboť

podle prvních informací úřadů vnuk do její péče neměl být svěřen. Jazyková propast a neznalost českých zákonů dohnala paní Olgu k tomu, že se i ona obrátila na Svit. Po rozsáhlých a zdoluhavých peripetiích se nakonec podařilo vše zdárně vyřešit.

Vnuk nyní žije v klidném prostředí se svou babičkou. Pracovnice Svitu chlapci zajistily doučování, zájmové kroužky a díky aktivitám, které centrum pořádá, se mohl zúčastnit i pestrého programu Léta se Svitem II. Ten letos zavítal i za místním panem biskupem Stanislavem Přibylem.

EVA HADAŠOVÁ

Probouzet nadšení pro dobro a pomoc

Charita, jak ji dnes známe, je tu víc než sto let. A nebyla by tu tak dlouho, kdyby v jejích řadách nebyli lidé, pro které pomoc druhým není jen fráze.

Pomáhají, protože to je pro ně přirozené. Lidé, kteří jsou ochotni něco ze svého pohodlí obětovat, aby získali sami pro sebe třeba prožitek pocitu, kdy prokazatelně pomohou druhému člověku. Charitní práce bude vždy stát na lidech, proto je nezbytné probouzet nadšení pro dobro a pomoc potřebným v mladé generaci a všude tam, kde Charita působí.

Vzdělávání dětí a mladých lidí si neví hlavním posláním charitních pracovníků, ale je to důležité, a pro-

Charita bude potřebovat vzdělané dobrovolníky. Snímek archiv Charity ČB

to se jí věnuje i Charita na jihu Čech. „Před lety jsem byl v Rakousku, kde jsem se seznámil s myšlenkou Young Caritas – programu, který si klade za cíl seznamovat děti a mladé lidi s posláním a činností Charity a nabízí jim možnosti aktivně se zapojovat do pomoci potřebným. Tento koncept

mě velmi oslovil, a proto jsem se ho rozhodl přenést i k nám,“ říká ředitel Diecézní charity České Budějovice Jiří Kohout. V současné době navštěvují pracovníci Charity školy s několika workshopy, jejichž hlavním cílem je rozvíjet v dětech a mladých lidech vědomí, že každý člověk má právo na

důstojný život, že není dobré být lhostejný, že všímavost k potřebám druhých a odvaha pomáhat jsou nezbytné k tomu, aby se svět stával lepším místem pro všechny. Mladým lidem Charita nabízí různé možnosti zapojit se do pomoci potřebným. Mohou se stát dobrovolníky v Dobrovolnickém centru, mohou si také vyzkoušet zrealizovat svůj vlastní menší projekt.

Neméně důležité je neustále probouzet nadšení pro dobro a pomoc potřebným také ve farnostech. Tato pomoc potřebným by měla být projevem víry každého křesťana a každého farního společenství. Cílem Charity je nabízet podporu a pomoc těm, kdo se rozhodnou sloužit bližním. „Přestože v naší diecézi aktuálně veřejně působí v oblasti charitní činnosti jen asi desítky farností, zkontaktovali jsme všechny vikariáty a věříme, že v nadcházejícím roce se nám projekt farních Charit podaří více rozvinout, a být tak lidem zase o kousek blíž,“ doplňuje Monika Vachová, koordinátorka spolupráce s farnostmi. VERONIKA RYBÁČKOVÁ

Lidský dotek nenahradí žádný algoritmus

V éře umělé inteligence sází Arcidiecézní charita Praha na to, co žádná technologie nenahradí. Na lidskou blízkost, důvěru a soucítění.

Žijeme v době, kdy technologie neustále posouvají hranice možného a umělá inteligence slibuje revoluci ve všech oblastech našeho života. Ani Charitě se tyto trendy nevyhýbají. Digitalizace a robotizace mohou být užitečným nástrojem při komunikaci, evidenci klientů či správě financí. Avšak nikdy nenahradí lidský soucit, porozumění a schopnost vybudovat důvěru.

Právě důvěra je klíčovou ingrediencí ve všech pomáhajících profesích. „S našimi klientkami často mluvíme o důvěrných věcech, které by se mnohdy zdráhaly říct vlastní mámě,“ říká sestra Imelda Hrdličková, vedoucí Azylového domu Gloria pro matky s dětmi. „Přitom najít, pojmenovat a přiznat si problém je nutné k tomu, abychom s maminkou mohli pracovat a řešit příčiny jejích potíží. Sociální práce vyžaduje čas, trpělivost, lidský přístup, a to je to, co nám technologie nezajistí.“

Svět bez technologií

U dětí je to podobné. „Děti, které přicházejí do Azylového domu, jsou často závislé na mobilech a tabletech. Bez nich neusnou, nenají se, bez nich nedokáží trávit volný čas,“ podotýká sestra Imelda. Rok od ro-

Charita je tvář Ježíše Krista, který chodil mezi lidmi, léčil nemocné, sytil hladové a věnoval se trpícím.
Snímek archiv ADCHP

ku je situace horší, zasahuje i velmi malé děti. „Je to pak vidět na jejich slovní zásobě, na schopnosti soustředit se, komunikovat a celkově nacházet uspokojení a radost v lidských vztazích.“

V Azylovém domě jsou děti vedeny k tomu, aby se učily trávit čas podnětným způsobem, aby si házely s míčem, hrály s deskovými hrami nebo se s maminkou naučily básničku. „Tyto obyčejné věci budou v budoucnu ještě důležitější než teď. Čím víc bude svět zahlcen technologiemi, tím víc bude

potřeba běžného lidského kontaktu,“ zdůrazňuje sestra Imelda.

Empatie a osobní kontakt

Jak říká sestra Imelda, lidskou empatii žádné stroje a algoritmy neumí napodobit. Osobní kontakt, schopnost naslouchat a poskytovat individuální podporu jsou tím, co dělá práci Charity nenahraditelnou. To potvrzují i zkušenosti z charitních domovů pro seniory.

„Lidé jsou rozdílní, a proto je třeba péči důsledně individualizovat. Jednomu vyhovuje, když je pečovatelka veselá a při práci si zpívá, zatímco druhý ocení, když přijde do pokoje, udělá, co je třeba, a nechá ho v klidu rozjímat,“ ukazuje na příkladu Alena Hanková z Domova pro seniory kardinála Berana.

Blahodárný účinek lidského zájmu, empatie a přijetí vynikne v situacích, kdy senior přichází z nemocnice, z LDN či z rehabilitačního zařízení. „Stává se, že jsme třeba čtvrté nebo páté zařízení v řadě, kam senior přichází. Je zpravidla úplně odezdáný a rezignovaný. U nás pak po měsíci, dvou rozkvetne a začne se zajímat o svět kolem,“ líčí Alena Hanková.

Inspirace v Ježíši Kristu

Doménou charitních služeb je navíc duchovní péče: možnost promluvit si s panem farářem, slavit mši svatou a zapojit se do společenství věřících. „I lidé, kteří během života nežili aktivní život víry, se ve stáří obrací k duchovním hodnotám a nacházejí v nich smysl a nový rozměr života,“ říká Alena Hanková.

Charita budoucnosti tak bude i nadále stavět na lidském kontaktu, na křesťanských hodnotách lásky a soucitu. Charita je tvář Ježíše Krista, který chodil mezi lidmi, léčil nemocné, krmil hladové a utíral slzy trpícím. Učil milovat bližního jako sebe sama. Charita je praktickým vyjádřením této lásky a snahou o vytvoření lepšího světa pro všechny lidi zažívající bolest, utrpení a nouzi.

JARMILA LOMOZOVÁ

Ukaž, že jsi KING!

Staň se třetím králem!

Tříkrálová sbírka hledá koledníky,
jak se přihlásit najdeš na:
www.trikralovasbirka.cz

Čtvrtstoletí charitních tříkrálových koledníků

Naše pozornost v Tříkrálové sbírce je tentokrát namířená na koledníky. Ti, kteří začínali s rodiči jako miminka v kočárku, slaví spolu se sbírkou 25. narozeniny.

Máme mezi našimi králi opravdové matadory, kteří vyrážejí už čtvrt století každý rok sbírat peníze pro potřebné. A tak prosíme koledníky, aby se s námi podělili o své vzpomínky a hlavně fotografie! Chceme, aby se nám sešly všelijaké materiály, fotografie a příběhy koledníků, kteří koledovali v průběhu let, hlavně před těmi 25 lety, kdy začínali jako děti. Dnes už mají nejen svou malou sbírku a vyrážejí s nimi. Nebo se nějak jinak angažují ve sbírce.

Tentokrát to zkrátka bude oslava koledníků. Připravujeme pro ně proto také soutěže na sociálních sítích o zajímavé ceny, tak je nezapomínejte sledovat. Loni měli například nazpívat koledu a poslat nám ji na Instagram.

Chystáme už taky jubilejní dárek za Tříkrálovou sbírku. Je to ještě tajemství a je těžké nic nepovědět, aby to bylo překvapení. Nechci to pokazit, ale snad nic neprovedu, když prozradím, že to bude překvapení hudební – určené pro všechny příznivce, dárce, koledníky a podporovatele.

Šátek od Marušky

Každý rok chystáme pro koledníky jako malou odměnu šátek, aby jim nebyla moc zima. Na našem facebookovém profilu jsme vyhlásili soutěž na návrh šátku na Tříkrálovou sbírku 2025. Přišla hromada návrhů a pak veřejnost hlasovala, který máme vybrat. Vyhrál návrh Marušky z Valašského Meziříčí a hlavním motivem šátku se stala její krásná barevná malba se třemi králi: přesně její návrh jsme na šátek dali, včetně jejího milého podpisu.

Rosteme díky vám

Každý rok jsme svědky toho, že sbírka k naší velké radosti roste. Ale ono nejde jen o samotný výnos, který pomáhá potřebným. Roste třeba i počet koledníků, skupinek a obcí, kde se sbírka koná. Na tradičních cukřících pro dárce máme letos slogan „Rosteme díky vám“.

Pointou ale je, že díky sbírce rostou i všichni její účastníci. Dárce počínaje – ale především rostou naši dobrovolníci, koordinátoři a desítky

Kolednické party, které mají na starosti místní koordinátoři, se rekrutují nejen z farností, ale také ze skautských oddílů nebo škol.
Snímek archiv Gabriely Víšové

tisíc dětí. Dělají totiž něco pro druhé, „dobrovolníci“ a zapojují se do pomoci často úplně neznámým lidem, kteří se z různých důvodů ocitají v nouzi. Všichni „účastníci sbírky“ rostou především jako osobnosti. Obzvláště cenné a důležité je to u dětí. Sbírká je přivádí k tomu, že jednou za čas

je dobré udělat pro ostatní něco, co třeba není úplně jednoduché, obětovat čas, nasadit se, projevit dobrou vůli, přinést někam dobrou náladu. Rostou z nich lepší lidé a my v Charitě doufáme, že se to projeví, až budou jednou dospělí a budou určovat, kam se svět a společnost budou ubírat. Pevně věřím, že zkušenost z „Tříkrálovky“ se pak projeví. Slogan „Rosteme díky vám“ je prostě platný na všechny strany: my můžeme pomáhat více lidem a rozšiřovat služby. Potřebných je čím dál víc: přibývá lidí, kteří mají ekonomické a sociální problémy, ale neubývá ani těch, které trápí zdraví. Populace stárne a rozšiřuje se i okruh klientů, kteří potřebují službu našich sociálních pracovníků, zdravotních sester i hospiců. Přibývá také odlehčovacích služeb a stacionářů, které pomáhají i jejich blízkým, kteří musejí pracovat, aby zajistili rodinu. Klientů je obrovské množství a stále přicházejí noví, a tak Charita potřebuje navyšovat kapacity.

Staň se třetím králem!

Zájemci o koledu i ti, kdo chtějí jakkoliv pomoci s její koordinací zvláště v místech, kde se vůbec nekoná, se nám mohou hlásit už nyní. Nejlepší je obrátit se na nejbližší místní Charitu

a tam nabídnou nejen informace, ale i podporu. Pokud by snad někdo nevěděl, kam se obrátit, je možné kontaktovat přímo mě na e-mailu gabriela.visova@charita.cz a já je ráda propojím.

GABRIELA VÍŠOVÁ,
celostátní koordinátorka
Tříkrálové sbírky

Návrh kolednického šátku od Marušky z Valašského Meziříčí.

A takhle bude vypadat letošní ochrana „králů“ před zimou a větrem.

Výzvy nové doby vyžadují moderní řešení

Klima se mění a celý svět s ním. Proměňuje se tak i charitní práce, abychom dokázali pomoci lidem vyrovnat se s novými problémy, které s sebou měnící se podnebí přináší. Změna klimatu totiž není strašák, který nás zaskočí někdy v daleké budoucnosti.

„Díky Charitě dnes máme jídlo na stole po celý rok,“ pochvaluje si zambijský farmář Mwiba, na kterého tvrdě dopadla změna klimatu v jeho zemi. Snímky Charita ČR

Přicházejí stále nové teplotní rekordy, vlny veder, požáry, sucha, záplavy, abnormální výkyvy počasí i rostoucí výskyt nevídaných klimatických jevů.

Odhaduje se, že 3,6 miliardy lidí žije v oblastech, na které změna klimatu silně dopadá. I my ve střední Evropě pocítujeme její ozvěny na vlastní kůži, ve srovnání s některými regiony ale zatím nejsou tak dramatické jako v Africe a na Blízkém východě. Blízkovýchodní oblast se například otepluje dvakrát rychleji než zbytek světa.

Měnící se podnebí dramaticky dopadá především na ty nejchudší. Dvě třetiny obyvatel rozvojových zemí závisí na zemědělství a dopady změny klimatu je připravují o živobytí. Místa, která ještě donedávna zajišťovala lidem obživu, nyní v důsledku změny četnosti a intenzity srážek tuhle funkci plnit nedokážou.

Inovace jako správná cesta

Pro lidi v zasažených regionech je zásadní pomoc s přizpůsobením se probíhajícím změnám. Charita Česká republika těmto lidem, především farmářům, pomáhá se na změnu klimatu adaptovat a zajistit i nadále dostatečnou úrodu a živobytí. Ve všech oblastech, kde působí, se navíc Charita zaměřuje i na ochranu životního prostředí a klimatu.

V subsaharské Zambii je závislá na zemědělství více než polovina obyvatel. Tamní farmáři se obávají neúrody, ale sami si nedokážou dlouhodobě zajistit obživu. Charita Česká republika jim poskytuje školení moderních zemědělských metod a představuje cesty, jak úspěšně hospodařit i navzdory narůstajícímu suchu. Včetně toho, jaká suchu odolná osiva zasít. Zároveň se věnuje i rozvoji efektivního zpracování úrody tak,

aby dlouho vydržela a nedocházelo k její předčasné zkáze, jako se stávalo v minulosti. „Díky Charitě dnes máme jídlo na stole po celý rok,“ pochvaluje si zambijský farmář Mwiba, na kterého změna klimatu tvrdě dopadla.

Zavlažování zachraňuje úrodu

Moderní zemědělské metody, které dokážou farmářům zajistit obživu navzdory měnícímu se podnebí, jsou důležité nejen v Zambii, ale také v Iráku, který dlouhodobě sužuje drastické sucho. Tamní farmáři uvítali no-

vinku – moderní zavlažovací systémy jim pomáhají efektivně využívat vodu a přitom výrazně snižují její spotřebu. Místo tradičního záplavového zavlažování, při kterém zemědělci zaplavují celé pole vodou, která se vsákne do půdy, dnes i díky podpoře Charity Česká republika přecházejí na systém kapkové závlahy. Ta dopraví přesné množství vody přímo ke kořínkům rostlin. Díky tomu šetří nejen čas, ale hlavně vodu, které mají farmáři v Iráku nedostatek.

S vážným nedostatkem vody se potýkají i pěstitelé v Etiopii, jejichž úroda velmi závisí na dešti. Bez přístupu k moderním zemědělským metodám a s nedostatečným přístupem

na zemědělské trhy mají obtíže se zajištěním obživy. „Charita proto poskytne etiopským farmářům školení moderních zemědělských metod. Jde o poradenství v oblasti střídání plodin, hospodaření s vodou nebo využití zavlažovacích systémů,“ popisuje Jiří Škvor, vedoucí oddělení humanitární pomoci a rozvojové spolupráce Charity Česká republika.

Dostat zboží na trh

V boji se změnou klimatu pomáhají také informační technologie. Například v Zambii představila Charita farmářům mobilní aplikace, díky kterým získají přístup k důležitým informacím o podnebí, dokážou si vyřídít pojištění proti klimatickým rizikům a také přes aplikaci jednoduše dostanou svou úrodu na trh. Díky charitní iniciativě vyškolovalo zambijské ministerstvo zemědělství na 40 000 farmářů v adaptaci na změny klimatu.

Konec odlesňování

Inovativní postupy pomáhají i v případě odlesňování. To trápí Zambii a velkou měrou přispívá k přehřívání půdy a tím ke změně klimatu. Lidé na venkově kácí stromy, aby měli více prostoru na pěstování ovoce a zeleniny. Část z nich prodává také dřevěné uhlí, aby si přivydělala. Jednou z cest, jak odlesňování zabránit, je představení takzvaného „zeleného uhlí“. To se vyrábí ze stlačeného organického odpadu, jako jsou kukuřičné a rýžové slupky nebo skořápky z kokosových ořechů.

LENKA PIPKOVÁ

Iráčtí farmáři uvítali moderní zavlažovací systémy. Jedním z nich je Wassem, kterému projekty Charity pomáhají udržet zemědělskou produkci.